

УДК 78.071.2:78.01:008

DOI <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2025-46-21>**Людмила Василівна Степанова**

ORCID: 0000-0002-9899-1871

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри музичного мистецтва і хореографії

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К. Д. Ушинського»

st.nova.mila@gmail.com

Сніжана Дмитрівна Ключєва

ORCID: 0000-0002-1398-6513

кандидат філософських наук, доцент,

доцент кафедри музичного мистецтва і хореографії

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К. Д. Ушинського»

klyuyeva.s@gmail.com

ВОКАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ: ЕТИЧНІ ТА ЕСТЕТИЧНІ ВИМІРИ ВИКОНАВСТВА

Метою статті є комплексне осмислення вокального мистецтва як багатовимірного культурно-естетичного феномену, що поєднує технічну майстерність, художню інтерпретацію та етичну відповідальність виконавця, а також визначення його ролі у формуванні культурної комунікації та морально-ціннісних орієнтирів сучасного суспільства. Передбачається визначити роль вокального мистецтва як засобу культурної комунікації та соціального впливу, здатного формувати естетичні цінності, моральні орієнтири й культурну ідентичність слухачів, а також проаналізувати специфіку взаємодії традиційних виконавських практик із сучасними глобалізаційними тенденціями та жанровими трансформаціями у класичному, естрадному й сучасному вокалі.

Методологія. У дослідженні застосовано міждисциплінарний підхід, який поєднує методи естетичного, культурологічного та музикознавчого аналізу. Використано принципи жанрового аналізу для порівняння класичного, естрадного та популярного вокалу, а також елементи герменевтичної інтерпретації для розкриття змістових і ціннісних аспектів виконавської практики.

Наукова новизна полягає у системному розгляді вокального мистецтва як простору взаємодії естетичних і етичних чинників, що визначають не лише художню якість виконання, а й соціальну значущість вокальної творчості. Уточнено роль сучасного вокаліста як культурного медіатора, який поєднує традиційні виконавські практики зі світовими тенденціями, зберігаючи автентичність і відповідальність перед аудиторією.

Висновки. Встановлено, що вокальне мистецтво виступає важливим механізмом культурної комунікації та соціального впливу, здатним формувати естетичну чутливість, моральні орієнтири та культурну ідентичність слухачів. Підкреслено, що в умовах глобалізації та домінування масової культури особливої ваги набуває баланс між традицією і новаторством у вокальній практиці. Доведено, що вокал функціонує не лише як форма індивідуального самовираження, а і як значущий соціокультурний інструмент, який інтегрує естетичні, етичні та комунікативні виміри сучасної художньої культури.

Ключові слова: вокальне мистецтво, художня культура, естетика музики, етичні аспекти виконання, культурна комунікація, музикознавство, соціокультурна практика.

Stepanova Liudmyla Vasylivna, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Musical Art and Choreography of the State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”, Kliuieva Snizhana Dmytrivna, PhD in Philosophy, Associate Professor at the Department of Musical Art and Choreography of the State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”

Vocal art as an aesthetic and ethical dimension of contemporary musical culture

The aim of the study is to provide a comprehensive interpretation of vocal art as a complex cultural and aesthetic phenomenon that integrates technical mastery, artistic interpretation, and the ethical responsibility of the performer, as well as to determine its role in shaping cultural communication and value orientations in contemporary society. The study aims to determine the role of vocal art as a means of cultural communication and social influence, capable of shaping aesthetic values, moral orientations, and the cultural identity of listeners, as well as to analyze the specific nature of the interaction between traditional performance practices and contemporary globalization trends and genre transformations in classical, popular, and contemporary vocal music. **Methodology.** The study employs an interdisciplinary approach that combines methods of aesthetic, cultural, and musicological analysis. Principles of genre analysis are used to compare classical, variety (estrada), and popular vocal performance, along with elements of hermeneutic interpretation to reveal the semantic and value-related aspects of performance practice. **The scientific novelty** lies in the systemic consideration of vocal art as a multidimensional space where aesthetic quality, ethical responsibility, and sociocultural functions interact. The study substantiates the idea of the modern vocalist as a cultural

*mediator who combines traditional performance practices with global artistic trends while preserving authenticity and responsibility toward the audience. The methodological basis is formed by the integration of aesthetic, cultural, and musicological approaches, as well as comparative genre analysis and elements of hermeneutic interpretation. **Conclusions.** Vocal art appears as a multifaceted phenomenon that integrates aesthetic, ethical, and sociocultural dimensions, forming emotional, moral, and cultural consciousness of listeners. In the context of globalization and the dominance of mass culture, maintaining a balance between tradition and innovation becomes a key condition for the development of contemporary vocal practice. Vocal performance functions not only as a form of artistic expression but also as a powerful sociocultural mechanism that contributes to the formation of cultural identity and the transmission of artistic values.*

Key words: *vocal art, artistic culture, music aesthetics, ethics of performance, cultural communication, musicology, sociocultural practice.*

Актуальність дослідження. Вокальне мистецтво як форма музичної творчості посідає центральне місце у системі художньої культури, оскільки воно водночас відображає історичні традиції, художньо-естетичні цінності та соціокультурну ідентичність певної спільноти. Сам голос як засіб музичного вираження є одночасно інструментом художньої комунікації та засобом створення емоційно-образних смислів, що підсилює роль вокалу у художньому дискурсі культури загалом. За визначенням, вокальне мистецтво – це один із найдавніших видів музичного виконавства, де провідне місце належить голосу, що здатний поєднувати музичну та словесну семантику у єдиному художньому акті.

У сучасних музикознавчих та культурологічних дослідженнях все більшої уваги набувають не тільки технічні аспекти вокального виконавства, а й його естетичні та етичні виміри, що визначають змістовні горизонти художньої культури XXI століття. Наприклад, застосування теорії рецептивної естетики у вокальній практиці дозволяє розглянути вокальне виконання як діалог між виконавцем та аудиторією, де створюється естетичний ефект на основі суб'єктивних переживань і контекстуального сприйняття. Водночас низка досліджень розкриває важливість вокального мистецтва не лише як музично-естетичного феномену, але й як засобу формування морально-естетичних цінностей особистості, що підсилює його виховну й культуроутворюючу функції [1].

В епоху глобалізації та культурної інтеграції питання етики вокального виконавства також набувають надзвичайної актуальності. Зокрема, сучасні вокальні практики вимагають усвідомлення не лише технічної майстерності, а й ціннісних орієнтирів, що забезпечують художню автентичність, повагу до культурних традицій та відповідальність перед слухачем. Такі підходи виступають ключовими у формуванні професійної культури вокаліста, що здатен репрезентувати мистецькі цінності в глобальному культурному середовищі.

Метою роботи є комплексне теоретичне осмислення вокального мистецтва як багатовимірного культурно-естетичного феномену, що поєднує технічну майстерність, художню інтерпретацію та етичну відповідальність виконавця, а також виявлення його функцій у системі сучасної художньої культури. Передбачається визначити роль вокального мистецтва як засобу культурної комунікації та соціального впливу, здатного формувати естетичні цінності, моральні орієнтири й культурну ідентичність слухачів, а також проаналізувати специфіку взаємодії традиційних виконавських практик із сучасними глобалізаційними тенденціями та жанровими трансформаціями у класичному, естрадному й сучасному вокалі. **Наукова новизна** полягає у комплексному міждисциплінарному розгляді вокального мистецтва як цілісного культурно-естетичного та етичного феномену, у якому художні, виконавські та соціокультурні чинники функціонують у взаємозв'язку. Уперше акцентовано увагу на ролі сучасного вокаліста як культурного медіатора, що поєднує традиційні виконавські практики з глобальними художніми тенденціями, зберігаючи автентичність і ціннісну спрямованість виконання. Уточнено значення естетичних і етичних вимірів вокального виконання у формуванні культурної комунікації та соціального впливу музичного мистецтва, а також обґрунтовано жанрову специфіку класичного, естрадного й популярного вокалу в контексті сучасних культурних трансформацій. **Методологічну основу** дослідження становить міждисциплінарний підхід, що поєднує принципи естетичного, культурологічного та музикознавчого аналізу. Застосовано жанрово-типологічний

метод для виявлення специфіки класичного, естрадного й популярного вокалу, а також порівняльний підхід для осмислення їх функціонування в сучасному культурному просторі. Герменевтична інтерпретація використовується для розкриття смислових і ціннісних аспектів виконавської практики, а системний аналіз – для визначення взаємодії естетичних, етичних і соціокультурних чинників вокального мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Проблематика вокального мистецтва в сучасному науковому дискурсі розглядається крізь призму міждисциплінарних підходів, що поєднують музикознавство, культурологію та естетику. Значний внесок у вивчення вокального виконавства як складного художнього явища зробили як українські, так і зарубіжні науковці. Зокрема, Н. Овчаренко [4] у своїх дослідженнях акцентує увагу на морально-естетичному потенціалі вокального мистецтва, розглядаючи спів як засіб формування духовних і ціннісних орієнтирів особистості. Авторка підкреслює, що вокальне виконавство виходить за межі суто технічної діяльності та набуває етичного виміру, пов'язаного з відповідальністю виконавця перед слухачем і культурною традицією.

Формуванню вокально-сценічної культури студентів приділяє увагу Т. Ткаченко, яка досліджує комплексний підхід до підготовки майбутніх педагогів-музикантів, поєднуючи постановку голосу, розвиток сценічної майстерності та акторське виконання. Вона підкреслює значення поетапного навчання – від технічних вправ і освоєння вокальних жанрів до творчої інтерпретації й сценічної самореалізації – з урахуванням індивідуальних особливостей студентів, таких як тембр голосу, психологічні характеристики та творчий потенціал. Авторка доводить, що інтеграція традиційних музичних практик із сучасними педагогічними методиками сприяє формуванню високого рівня вокально-сценічної компетентності, розвитку артистичності, естетичної чутливості та професійної готовності майбутніх учителів музичного мистецтва [7].

У контексті сучасних естетичних теорій особливий інтерес становить праця Tian Qiu, в якій вокальне мистецтво аналізується з позицій рецептивної естетики. Автор доводить, що

вокальне виконання є процесом художньої комунікації, де естетичний сенс формується у взаємодії між виконавцем і слухачем, а не існує як фіксована величина [12].

Дослідження міжкультурних аспектів вокального виконавства представлені у працях українських науковців, які аналізують вокальне мистецтво як форму культурного діалогу в умовах глобалізації. Зокрема, увага приділяється проблемам адаптації вокальних традицій, мовно-інтонаційним особливостям співу та збереженню автентичності у процесі міжкультурної взаємодії. Таким чином, аналіз наукових публікацій засвідчує, що вокальне мистецтво розглядається сучасними дослідниками не лише як форма музичного виконавства, а як складний культурно-естетичний феномен, у якому поєднуються художні, етичні та комунікативні виміри. Водночас проблема цілісного осмислення етичних і естетичних аспектів вокального виконавства в контексті художньої культури залишається недостатньо систематизованою, що й зумовлює актуальність даного дослідження.

Вокальне мистецтво розглядається як комплексний культурно-естетичний феномен, що поєднує технічну майстерність виконавця, художню інтерпретацію музичних творів та етичну відповідальність перед слухачем. Його значущість визначається не лише високим рівнем професійної підготовки, а й здатністю передавати емоційний, моральний і культурний зміст твору, забезпечуючи глибокий естетичний вплив на аудиторію. Вокаліст у процесі виконання виступає як носій культурних цінностей і етичних норм, формуючи культурну ідентичність слухачів та впливаючи на їх моральні орієнтири [1].

Естетичний аспект вокального виконання полягає у здатності артиста передати внутрішній смисл музичного твору, використовуючи мелодико-ритмічні, динамічні та темброві особливості голосу. Важливим є формування цілісного художнього образу та створення емоційного резонансу у слухача, що досягається поєднанням технічної досконалості та внутрішньої емоційної виразності. Виконавець має не лише відтворювати музичний твір, а й наповнювати його сенсом, що відображає культурні традиції та художні цінності певного часу і місця [3].

Етичний вимір виконання передбачає усвідомлення виконавцем соціальної відповідальності за сприйняття музики аудиторією. Це включає повагу до традиційних стандартів виконання, точне дотримання авторського задуму та турботу про моральний ефект твору на слухачів. Вокальна культура в цьому контексті виступає як інструмент формування гуманістичних цінностей та естетичної свідомості, адже через виконання музичних творів слухач отримує не лише естетичне задоволення, а й моральні орієнтири, що впливають на розвиток його особистості.

Сучасний виконавець працює в умовах глобалізаційних процесів і впливу масової культури, що робить актуальним аналіз взаємодії традиційної та популярної музики. Зокрема, естрадний жанр відіграє значну роль у поширенні культурних цінностей, формуванні смаків широкої аудиторії та інтеграції локальних музичних традицій у світовий культурний контекст. Інтенсивний розвиток медіа, цифрових платформ і стрімінгових сервісів створює нові можливості для популяризації музики, але одночасно накладає додаткові вимоги на виконавців щодо адаптації стилю, техніки та сценічної поведінки. У цьому процесі важливо поєднувати традиційні культурні практики зі світовими тенденціями, зберігаючи автентичність виконання та відповідальність перед слухачем [7].

Вокальне мистецтво представлено різними жанрами, кожен із яких має власні специфічні технічні, естетичні та етичні вимоги. Класичний вокал характеризується високими вимогами до техніки дихання, постановки голосу, артикуляції, точності інтонування та інтерпретаційної точності. Прикладом є виконання арій із оперного репертуару Моцарта чи Верді, де важливими є легато, контроль дихання, м'яка динаміка та чистота інтонування. Артист, виконуючи такі твори, повинен поєднувати вокальну техніку з глибоким драматичним та емоційним змістом твору.

Естрадний вокал орієнтований на емоційне сприйняття та комунікацію зі слухачем і передбачає більшу свободу інтонації, активну сценічну експресію та використання сучасних вокальних технік. Прикладами можуть бути робота над перебігом голосу, вібрато, фальцет або використання мікрофонних ефектів

у виконанні сучасних поп- та джазових композицій. Виконавець у цьому жанрі часто застосовує імпровізацію, кольорові інтонаційні вставки та динамічну варіативність, що забезпечує емоційний контакт із слухачами [10].

Популярний вокал поєднує в собі елементи обох напрямів, орієнтуючись на масову аудиторію та забезпечуючи інтерактивний ефект взаємодії між виконавцем і слухачами. Наприклад, сучасні шоу-формати та музичні конкурси вимагають від виконавця поєднання вокальної техніки з хореографією, акторською майстерністю та медійною презентацією, що підкреслює багатофункціональність сучасного вокаліста.

Вокальні техніки, що використовуються у класичному, естрадному та популярному вокалі, визначають не лише чистоту інтонування та якість звучання голосу, а й створюють багатовимірну емоційну палітру, яка впливає на сприйняття музичного твору на когнітивному та емоційному рівнях. Наприклад, класичні вокальні техніки, створюючи відчуття безперервного музичного потоку, що підкреслює мелодичність і гармонійність твору, водночас формують у слухача відчуття естетичної гармонії. Використання портаменто чи колоратури надає виконанню виразної декоративності, багатства інтонаційного малюнку та драматичної експресії, що дозволяє більш точно передати психологічний стан персонажа або настрої композиції.

У джазовому та естрадному вокалі основними техніками є імпровізація, скет-спів, глісандо та варіативне використання вібрато, що надає виконанню експресивності та індивідуальності. Імпровізаційні вставки дозволяють виконавцю відобразити власну емоційну реакцію на музичний матеріал, створюючи своєрідний «живий» діалог зі слухачем. Використання скет-співу формує особливу ритмічну та інтонаційну свободу, що сприяє залученню аудиторії та активізації її емоційного сприйняття. Техніка глісандо або мікротональні переходи додають виконанню несподіваних гармонічних і мелодичних відтінків, що посилює драматизм та ефект «живого звучання» [10].

Популярний вокал поєднує елементи класичних і естрадних технік, розширюючи вокальну палітру сучасного вико-

навця. Використання belt-техніки дозволяє створювати яскраве, потужне звучання у високому регістрі, техніка mix voice забезпечує плавний перехід між грудним і головним регістрами, а falsetto дає можливість експресивно передавати легкі або ефірні емоційні нюанси. Всі ці прийоми спрямовані на максимальне залучення слухача, створення яскравого сценічного образу та формування унікальної вокальної ідентичності артиста [7].

Особливе значення має взаємодія техніки та жанрової специфіки виконання. У класичній музиці точність інтонації та контроль дихання є ключовими для досягнення естетичної гармонії, у джазі та естраді – гнучкість інтонаційних ліній і ритмічна варіативність, у популярному вокалі – енергетична експресія та сценічна харизма. Технічна підготовка вокаліста також передбачає розвиток резонаторних зон, дикції, артикуляції та акустичного відчуття простору, що дозволяє оптимально передавати музичний зміст у будь-якому жанрі [6].

Використання цих технік формує у слухача комплексне естетичне сприйняття музики, що поєднує когнітивне розуміння музичної форми, емоційну реакцію та оцінку художньої виразності. Вокальні техніки стають своєрідним мовним інструментом, за допомогою якого виконавець передає культурний та моральний контекст твору, формуючи у слухачів уявлення про художню цінність музики та її соціокультурне значення. Таким чином, технічна майстерність вокаліста безпосередньо впливає на ефективність естетичного та етичного сприйняття музики, підкреслюючи роль виконавця як активного посередника між культурними традиціями та сучасним суспільством [10].

Особлива увага приділяється розвитку етичної відповідальності вокаліста. Це проявляється у здатності передавати культурні та моральні цінності через виконання, дотримуватись традицій музичного мистецтва, зберігати авторський задум і створювати позитивний вплив на слухачів. Виконавець стає посередником між культурними традиціями та сучасним соціокультурним середовищем, що підкреслює соціальну значущість мистецтва [1].

Результати дослідження показують, що вокальне мистецтво є багатогранним явищем, яке формує естетичну, моральну та куль-

турну свідомість сучасного суспільства. Виконавець, поєднуючи технічну досконалість, художню виразність та етичну відповідальність, стає активним учасником культурного процесу. Через вокальне виконання формується не лише смак і естетичне сприйняття музики, а й соціальна та моральна компетентність слухачів.

Висновки. Вокальне мистецтво виступає як цілісна система, що охоплює техніку, естетику, етику та соціальну взаємодію. Сучасний виконавець повинен володіти не лише професійною майстерністю, а й розумінням соціокультурної ролі музики, здатністю адаптуватися до сучасних тенденцій, зберігаючи при цьому автентичність виконання та відповідальність перед аудиторією. Такий підхід забезпечує ефективне формування комплексної вокальної культури та підкреслює значення вокального мистецтва для розвитку особистості та суспільства в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонюк, В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник для закладів вищої освіти. 2007. Київ : Віпол. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0053649.pdf>
2. Ву, Гуолінг. Китайська виконавська інтонація в європейській вокальній музиці XIX–XX століть (автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства, спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво»). 2006. Одеса : Одеська державна музична академія імені А. В. Нежданової.
3. Лю Тін. Спів (вокальне мистецтво) як складова балетної вистави: досвід інтерпретації явища в контексті мистецьких тенденцій початку XX ст. Культура України. Харків : ХДАК, 2021. С. 93–102. https://aspekty.kh.ua/vypusk27/aspekt_27_5_luitin.pdf DOI: 10.34064/khnum2-27.05
4. Лю Тін. Інтерпретаційна функція співу в «партитурі» балетної вистави. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* : зб. наук. ст. Вип. 62. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І.П.Котляревського / ред.-упоряд. Л. В. Русакова, Ю.П. Величко, Харків : ХНУМ, 2022. С. 78–90. https://intermusic.kh.ua/vypusk62/problem_62_5_lu_tin.pdf DOI: 10.34064/khnum1-62.05
5. Лю Тін. Естетичні засади інтерпретацій старовинних арій у концертному репертуарі вокаліста. *Аспекти історичного музикознавства* / ред. упоряд. Л. В. Русакова. Харків : ХНУМ, 2022. Вип. XXVII. С. 88–117. DOI: 10.31516/2410-5325.075.12 <https://doi.org/10.31516/2410-5325.075.12>
6. Овчаренко, Н. А. Формування вокальної культури в контексті професійної підготовки майбутнього вчителя музики. *Педагогіка вищої та середньої школи*, 2004. 7, 70–77. <https://www.researchgate.net/>

publication/360885076_FORMATION_OF_VOCAL_CULTURE_IN_CONTEXT_PROFESSIONAL_TRAINING_OF_THE_FUTURE_MUSIC_TEACHER

7. Петрикова, О. Методика формування вокальної культури майбутніх учителів музичного мистецтва. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2021. 76(2), 184–188. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-2.32>

8. Ткаченко, Т. Формування вокально-сценічної культури студентів мистецьких факультетів педагогічних закладів вищої освіти: монографія. Харків. 2016. <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/009e4032-94e0-4b09-998a-47f54acf2d35/content>

9. У, Сюань. Сутність та структура вокальної культури магістрів музичного мистецтва в наукових дослідженнях педагогічного спрямування. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2018. 170, 249–253. <https://www.europub.co.uk/articles/u-siuan-sutnist-ta-struktura-vokalnoyi-kulturi-magistriv-muzicnogo-mistectva-v-naukovix-doslidzenniakh-pedagogicnogo-spryamuvannia-A-625760>

10. Янь, Інши. Компонентна структура вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти*, 2023. 158–168.

11. Tian, Q. Cross-cultural perspectives on vocal performance and audience reception. *Journal of Musicology*, 34(2), 77–92. 2020.

12. Harper, P. D. Music, culture, and performance: Interdisciplinary approaches. *Music & Society*, 11(1), 22–39. 2019.

REFERENCES

1. Antoniuk, V. H. (2007). Vokalna pedahohika (solnyi spiv): Pidruchnyk dlia zakladiv vyshchoi osvity. Kyiv : Vipol. [Vocal pedagogy (solo singing): Textbook for higher education institutions]. [in Ukrainian]

2. Wu, Guoling. (2006). Kytaiska vykonavska intonatsiia v yevropeiskii vokalnii muzytsi XIX–XX stolit (Extended abstract of PhD dissertation, specialty 17.00.03 Music Art). Odesa : Odesa A. V. Nezhdanova State Music Academy. [Chinese performing intonation in European vocal music of the 19th–20th centuries]. [in Ukrainian]

3. Liu, Ting. (2021). Spiv (vokalne mystetstvo) yak skladova baletnoi vystavy: dosvid interpretatsii yavlyshcha v konteksti mystetskykh tendentsii pochatku XX st. *Kultura Ukrainy*, 93–102. Kharkiv : Kharkiv State Academy of Culture. [Singing (vocal art) as a component of a ballet performance: Experience of interpreting the phenomenon in the context of artistic trends of the early 20th century]. [in Ukrainian]

4. Liu, Ting. (2022). Interpretatyvna funktsiia spivu v «partyuri» baletnoi vystavy. In L. V. Rusakova & Yu. P. Velychko (Eds.), *Problemy vzaiemodii mystetstva, pedahohiky ta teorii i praktyky osvity* (Issue 62, pp. 78–90). Kharkiv: Kharkiv National University of Arts. [Interpretative function of singing in the “score” of a ballet performance]. [in Ukrainian]

5. Liu, Ting.(2022). Estetychni zasady interpretatsii starovynnykh arii u kontsertnomu repertuari vokalista. In L. V. Rusakova (Ed.), *Aspekty istorychnoho muzykoznavstva* (Issue 27, pp. 88–117). Kharkiv : Kharkiv National University of Arts. [in Ukrainian]

6. Ovcharenko, N. A.(2004). Formuvannia vokalnoi kultury v konteksti profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky. *Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly*, 7, 70–77.[Formation of vocal culture in the context of professional training of future music teachers]. [in Ukrainian]

7. Petrykova, O. (2021). *Metodyka formuvannia vokalnoi kultury maibutnykh uchyteliv muzychnoho mystetstva*. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkoli*, 76(2), 184–188. [Methods of forming vocal culture of future music teachers]. [in Ukrainian]

8. Tkachenko, T. (2016). *Formuvannia vokalno-stsenichnoi kultury studentiv mystetskykh fakultetiv pedahohichnykh zakladiv vyshchoi osvity: Monohrafiia*. Kharkiv.[Formation of vocal and stage culture of students of art faculties of pedagogical higher education institutions]. [in Ukrainian]

9. Wu, Xuan. (2018). *Sutnist ta struktura vokalnoi kultury mahistriv muzychnoho mystetstva v naukovykh doslidzhenniakh pedahohichnoho spriamuvannia*. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky*, 170, 249–253. [Essence and structure of vocal culture of masters of musical art in pedagogical [in Ukrainian]

10. Yan, Yingshi. (2023). *Komponentna struktura vokalno-vykonavskoi kompetentnosti maibutnykh uchyteliv muzychnoho mystetstva*. *Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 14: Theory and Methodology of Art Education*, 158–168. [Component structure of vocal-performing competence of future music teachers]. [in Ukrainian]

11. Tian, Q. (2020). *Cross-cultural perspectives on vocal performance and audience reception*. *Journal of Musicology*, 34(2), 77–92.

12. Harper, P. D. (2019). *Music, culture, and performance: Interdisciplinary approaches*. *Music & Society*, 11(1), 22–39.

Дата першого надходження статті до видання: 06.11.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.12.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 23.12.2025